

SUNUŞ

Adıyaman, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında yer alan doğal güzellikleri tarihi ve kültürel zenginlikleriyle önemli turizm potansiyeline sahip bir ilimizdir.

İlimiz tarihi zenginlik, doğal ve kültürel değerleri ile ilk insanlarla birlikte tarih sahnesinde yer almıő ve deđiőik bir çok medeniyete ev sahipliği yapmıőtır. UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası listesinde yer alan Nemrut Dağı ren Yeri aynı zamanda Dünyanın 8. harikası olarak da kabul edilmektedir.

Açık hava müzesi konumunda bulunan Nemrut Dağı, ilimiz turizm açısından büyük önem arz etmektedir. Böylesine önemli turizm değerlerine sahip olan ilimizin bu tarihi varlıkları yeteri kadar değerlendirilmesi için Adıyaman Valiliği olarak Nemrut Dağındaki dev heykellerin restorasyonu çalıőmalarının yanı sıra Turizm Master Planı çerçevesinde yer alan diğer çalıőmalarımıza da hızla devam etmekteyiz.

Baőta Kommagene Uygarlığı ve bu kapsamda Nemrut Dağı ren yerini uluslar arası düzeyde tanıtılabilmek amacıyla yeni bir tanıtım çalıőması baőlatmıő bulunuyoruz

Gerek Nemrut Dağı Milli Parkı Geliőim Projesi ve gerekse GAP Turizm Geliőim Master Planında yer alan projelerin yaőama geçirilmesi ve bir an önce sonuçlandırılması için büyük bir gayret içerisindeyiz.

Sonuç olarak; Adıyaman'ı ve Kommagene Uygarlığını bütün yönleriyle Tur Operatrlerine, Seyahat Acentelerine, Turizm Yazarlarına, yerli ve yabancı turistlere daha iyi tanıtılabilmek için "Adıyaman Turizm Rehberi" hazırlanmıőtır. Rehberin hazırlanmasında emeği geçenlere teőekkür eder, turizm rehberinin ilimiz ve ülkemiz turizmine yararlı olmasını diler, Adıyaman konukseverliğiyle tarihi seven ve onunla bütünleőmek isteyen herkesi baőta Nemrut Dağı ve diğer ren yerlerine bekleriz.

Ramazan SODAN
Adıyaman Valisi

ADİYAMAN TURİZM REHBERİ

İÇİNDEKİLER

- İÇİNDEKİLER
- SUNUŞ
- ADİYAMAN HAKKINDA GENEL BİLGİLER
 - . Tarih
 - . Coğrafya
 - . Kültür
 - . Ulaşım
- GÖRÜLMEMEYE DEĞER TARİHİ VE TURİSTİK YERLER
 - . Nemrut Dağı Ören Yeri
 - . Doğu Terası
 - . Batı Terası
 - . Kuzey Terası
 - . Arsameia Ören Yeri
- NEMRUT DAĞINA NASIL GİDİLİR?
 - . Alternatif Yollar
 - . Nemrut Turları
 - . Büyük Tur
 - . Küçük Tur
 - . Normal Tur
- KOMMAGENE UYGARLIĞI
- KALELER
 - . Adıyaman Kalesi
 - . Yeni Kale
 - . Gerger Kalesi (Fırat Arsameiası)
- KÖPRÜLER
 - . Cendere Köprüsü
 - . Altınlı Köprüsü

. Göksu-Kızilin Köprüsü

- KAYA MEZARLARI VE MAĞARALAR
 - . Perre Kaya Mezarları
 - . Haydaran Kaya Mezarları
 - . Turuş Kaya Mezarları
 - . Zey Mağaraları
 - . Gümüşkaya Mağaraları
 - . Palanlı Mağarası
- HÖYÜK, TÜMÜLÜS, YAZIT ve KUTSAL ALANLAR
 - . Nemrut Dağı Tümülüsü
 - . Karakuş Tümülüsü
 - . Derik (Heroon) Kutsal Alanı
 - . Sofraz Tümülüsü
 - . Sesönk Tümülüsü
 - . Karadağ Tümülüsü
 - . Beştepeler
 - . Malpınarı Kaya Yazıtı
- İÇMELER
 - . Çelikhan İçmesi
 - . Besni İçmesi
 - . Kotur İçmesi
- CAMİLER, KİLİSE VE KÜLLİYELER
 - . ADIYAMAN MERKEZDEKİ CAMİLER VE KİLİSE
 - . Ulucamii
 - . Çarşı Camii
 - . Musalla Camii
 - . Eskisaray Camii
 - . Kab Camii
 - . Yeni Pınar Camii
 - . St. Paul Kilisesi
 - . BESNİ İLÇESİNDEKİ CAMİLER VE KÜLLİYE
 - . Ulu camii
 - . Külhanönü Camii
 - . Toktamiş Camii
 - . Çarşı Camii
 - . Bekir Bey Külliyesi

- TÜRBELELER
 - . Abuzer Gaffari Türbesi
 - . Mahmut El-Ensari Türbesi
 - . Şeyh Abdurrahman Erzincani Türbesi
 - . Zeynel Abidin Türbesi
 - . Hacı Yusuf Türbesi
- TARİHİ ALIŞ VERİŞ MEKANLARI
 - . Oturakçı Pazarı
- MESİRE YERLERİ
 - . Gölbaşı Gölü ve Çevresi
- GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ (GAP) VE ATATÜRK BARAJI
- FESTİVALLER
- TURİZM TESİSLERİ
 - . Turizm İşletme Belgeli Tesisler
 - . Yatırım Belgeli Tesisler
 - . Belediye Belgeli Tesisler
- ÖNEMLİ TELEFONLAR

TARİH

Adıyaman, tarihin bilinen en eski yerleşim yerlerinden birisidir. Adıyaman tarihinin M.Ö. 40.000 yıllarına kadar uzandığı bilinmektedir.

Tarihi bulgulara göre, M.Ö. 7000 yılına kadar Paleolitik, 7000-5000 yılları arası Neolitik, 5000-3000 yılları arası Kalkolitik dönemlerin hüküm sürdüğü il, tarih boyunca çeşitli devletler arasında el değiştirmiştir. Adıyaman, M.Ö. 3000-1200 yılları arasında Hititler ve daha sonra sırası ile Asurlar,(750-600),Frigler(600-334),Persler(334-69) Makedonlar(69-M.S. 72),Kommagene Krallığı,(M.Ö.72-MS.395),Roma İmparatorluğu (395-670), Bizans(Doğu Roma) İmparatorluğu (670-758), Emeviler (726-958), Hamdaniler (958-1114) , tekrar Bizanslılar (1117-1204), Eyyubiler (1204-1298), Anadolu Selçukluları (1298-1516) Memlûklular arasında el değiştirdikten sonra 1516 tarihinde Osmanlı İmparatorluğu egemenliğine girmiş ve bir sancakla Maraş Beylerbeyliğine bağlamıştır.

Adıyaman, 1841 yılında ilçe olmuş ev müsellimlikle idare edilmiştir. 1849 yılında da sancak olarak Diyarbakır'a bağlanmış ve kaymakamca yönetilmiştir. Sancak iken; Besni, Siverek ve Kahta ilçeleri Adıyaman'a bağlanmıştır.

1859 yılında Malatya sancak olunca Adıyaman tekrar ilçe haline gelmiş ve Malatya iline bağlanmıştır. 1954 yılına kadar Malatya iline bağlı bir ilçe iken, değişen sosyal, kültürel ve ekonomik şartlar icabı, resmi kuruluşlarıyla ilişkilerinin de artışı sonucu hizmetlerinin halka götürülmesi prensibinden hareketle Adıyaman 01.12.1954 tarihinde 6418 sayılı Kanunla il haline gelmiştir.

COĞRAFYA

Adıyaman, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan bir İlimizdir. Deniz seviyesinden yüksekliği 669 metredir. Doğusunda Diyarbakır, güneyinde Şanlıurfa ve Gaziantep, batısında Kahramanmaraş, kuzeyinde ise Malatya illeri ile çevrilmiştir. 8 ilçesi bulunan İlin yüzölçümü 7.614 km²'dir

Arazi yapısı engebeli olarak kuzeyden güneye doğru alçalır. Türkiye'nin en önemli akarsularından olan Fırat Nehri ile birlikte irili ufaklı pek çok akarsu, İli boydan boya kuşatmıştır. İl topraklarının Fırat'la sınır oluşturan büyük bir bölümü, dünyanın sayılı barajlarından olan Atatürk Barajı suları altında kalmıştır.

KÜLTÜR

Adıyaman coğrafyası çeşitli medeniyetlere sahne olmuş, bir çok kültüre ev sahipliği yapmış nadir illerimizdendir. Giyimi-kuşamı, oyunu, düğünü, geleneği-göreneği, misafirperverliği,halısı, kilimi, cicimi ve heybesiyle zengin kültürel değerlere sahiptir.

Efsanesi, türküsü, halk oyunları Adıyaman'ı dünyanın tanıdığı bir il haline getirmiştir. Binlerce yıllık zengin Adıyaman kültürünün bir ifadesi olan halk oyunlarımız ilimizi temsil etmiş bir çok başarılarla imza atmıştır.

Çiğ köfte, içli köfte, basalla (Eksili köfte), çılıbır, mercimekli köfte, yapıştırma ve hıtap Adıyaman'ın önde gelen yemek çeşitlerinden bazılarıdır.

İLİMİZDE ULAŞIM

İlimizin temel ulaşımı karayoludur. Hava yolu ve demiryolu ile de ulaşım sağlanmaktadır. Demiryolu ulaşımı Gölbaşı ilçemizden yapılmakta olup, demir yolu ulaşım hattı Elazığ- Adana ve Adana-Elazığ istikametindedir. İlimiz havaalanı hizmete girmiştir ve tüm uçak seferlerine açıktır.

TARİHİ VE TURİSTİK YERLER

NEMRUT DAĞI ÖREN YERİ

Nemrut Dağı ören yeri, İl Merkezine direkt 87 km. Arsameia Antik yolu üzerinden 77 km. Kahta ilçesine 43 km uzaklıktadır. Dünya harikası olan bu tümülüs, Doğu Toros sıradağları üzerinde 2206 metre yükseklikte, Fırat Nehri geçitlerine ve ovaya hakim bir tepe üzerindedir

Kommagene Kralı I. Antiochos için yapılan anıt mezar üzerinde kırma ve çakıl taşları yığılarak bir tümülüs oluşturulmuş ve tümülüsün etrafındaki teraslar üzerine ateş sunağı ve Greko-Pers üslubunda dev heykel ve kabartma steller yapılmıştır.

DOĞU TERASI

Yaklaşık 10 metre yüksekliğindeki tahtlar üzerinde sıralar halinde oturmuş dev tanrı heykelleri mevcuttur. Heykellerin yüzleri güneşe doğru bakmaktadır. Bu terasta sırasıyla Kommagene Krallığının gökyüzü hakimiyetini temsil eden koruyucu kartal, krallığın yeryüzü hakimiyetini temsil eden koruyucu aslan, Kommagene Kralı I. Antiochos, Kommagene (Tyche), Zeus, Apollon ve Herakles heykelleri yer alır.Tahtların arkasında 237 satırdan oluşan Kral Antiochos'un dini ve sosyal iğerikli vasiyeti (Nomos) bulunmaktadır.Terasın kuzey ve güneyinde Kommagene Kraliyet ailesi bireylerinin kabartma stelleri bulunmaktadır. Yine bu terasta heykellerin önünde ateş sunağı (Altar) ve onun yanında oturur biğimde bir aslan heykeli bulunmaktadır. Nemrut'ta güneşin doğuşu bu terastan izlenmektedir.

BATI TERASI

Doğu Teras'da olduğu gibi tahtlarında oturan dev tanrı heykelleri ile birlikte Kommagene Kralı I. Antiochos'un heykeli ve tanrılarla tokalaşma kabartmaları yer alır. Ayrıca burada astroloji ile ilgili bir aslan horoskop kabartması da bulunmaktadır. Aslan kabartması üzerinde yer alan ay ve yıldızlardan Milattan önce 7 Temmuz 62 tarihi okunmaktadır. Bu tarih Kral I. Antiochos'un tahta çıkış tarihidir. Nemrut'ta güneşin batımı bu terastan izlenmektedir.

KUZEY TERASI

Kuzey Terası, batı ve doğu teraslarını birbirine bağlayan 180 m. uzunluğunda bir tören yoludur. Terasta tamamlanmamış stel ve kaideler bulunmaktadır.

ARSAMEİA ÖRENYERİ (NYMPHAIOS ARSAMEİASI)

Kommagene Krallığının yazlık yönetim merkezi olan **ARSAMEİA** , İlimiz Kahta ilçesine bağlı Kocahisar köyü ile Damlacık köyü arasında, Kahta Çayı'nın (Nymphaios) doğusunda yer alır. Güneydeki tören yolu üzerinde bulunan çok sayıda kabartma heykel ve steller yanında Anadolu'nun bilinen en büyük Grekçe Kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin bulunduğu yerde 150 basamakla aşağı inen kutsal amaçla kullanılan dehliz ve üst kısımda ise saray kalıntıları bulunmaktadır.

NEMRUT DAĞINA NASIL GİDİLİR ?

Nemrut dağına çıkış için en uygun sezon Nisan- Ekim aylarıdır. Nemrut dağında güneşin doğuşu ve batışı dünyanın hiçbir yerinde olmadığı kadar görkemlidir. Güneşin doğuşu ve batışı, izleyenler üzerinde derin etkiler bırakmaktadır.

Nemruta ulaşım Karadut köyüne kadar asfalt, daha sonraki kısım ise kilitli parke taşı kaplıdır. Yapılan geziler genellikle tur şeklindedir. Turlar özel araçlarla yapılabileceği gibi Adıyaman ve Kahta'dan kiralanacak vasıtalarla da yapılabilir.

Alternatif Yollar

Adıyaman-Nemrut Dağı (Arsameia'dan Antik yol ile)	▶	77 km
Adıyaman-Nemrut Dağı Direkt	▶	86 km
Adıyaman Havaalanından Nemrut Dağına Direkt	▶	66 km
Adıyaman-Kahta	▶	34 km
Adıyaman-Cendere Köprüsü	▶	54 km
Adıyaman-Yenikale	▶	59 km
Adıyaman-Arsameia(Cendere Köprüsü Güzergahı)	▶	61 km

NEMRUT TURLARI

Nemrut turları Büyük Tur, Küçük Tur ve Normal Tur olmak üzere üç ayrı şekilde yapılmaktadır.

Büyük Tur : Güneşin doğuşunu izlemek için Adıyaman'dan gece saat 02:00'da hareket edilir. Nemrut Dağı'nda güneşin doğuşu izlenerek, Arsameia, Yeni Kale, Cendere Köprüsü ve Karakuş Tümülüsü gezilerek dönülür. Bu tur yaklaşık 5-6 saat sürmektedir. Güneşin batışını izleyecek olan ziyaretçilerin, Adıyaman'dan saat 14.00'da Kahta'dan ise saat 14.30'da ayrılmaları tavsiye edilir.

Küçük Tur : Yalnızca Nemrut Dağı'nı kapsayan turdur. Kommagene Uygarlığı'nın diğer kalıntıları görülmediği için yaklaşık 4-4.5 saat sürer.

Normal Tur : Güneşin doğuşunu ve batışını içine almayan turlardır. Genellikle sabah çıkılmakla birlikte günün her saati uygundur.

Arabaları tırmanışa uygun olanlar, kendi araçlarıyla da çıkabilirler.

KOMMAGENE UYGARLIĞI

Kommagene uygarlığının kalıntıları, Osmanlı Ordusunda görevli olan Alman Subay Helmut Von Moltke tarafından 1838 yılında bir görev gezisi esnasında fark edilmiştir. Subay Helmut Von Moltke, görmüş olduğu kalıntıları Prusya Kraliyet Akademisine bildirmiş. Kommagene Uygarlığının kalıntıları Almanya'da büyük yankı uyandırmıştır.

2206 metre yükseklikteki bu heykellerin sırrını çözmek için ilk keşif gezisi 1882 yılında Otto Puchstein ve Karl Sester tarafından yapılır. Daha sonra aynı bölgede Osman Hamdi Bey de araştırmalar yapar.

Sistemli arkeolojik kazılar 1938'ten sonra başlar. Kommagene Uygarlığının sırları bu işe ömrünü adayan Alman Karl Dörner ile Amerikalı Theresa Goel'un çalışmaları sonucu gün yüzüne çıkmaya başlar.

1938'te başlayan kazılar, aralıklarla 1985 yılına kadar sürer. 1953'lerde bu uygarlıkla ilgili çok sayıda kitabe ve eser ortaya çıkarılır. Bunlardan taşınabilir olanlar civar illerin müzelerine gönderilir. Bugün Gaziantep müzesinde Kommagene Uygarlığı ile ilgili pek çok eser sergilenmektedir.

KALELER

ADİYAMAN (HİSN-I MANSUR) KALESİ

Adıyaman şehir merkezinde yer alan bu kale, yaklaşık 25 metre yükseklikteki yığma bir höyük üzerine kurulmuştur. Geçmişte Adıyaman'ın **Hısn-ı Mansur** olarak adlandırılması bu kaleden dolayıdır.

YENİ KALE

İlimiz Kahta ilçesine bağlı Kocahisar Köyündedir. İlk yapılış tarihi Kommagene Krallığına kadar giden kalenin bugünkü şekli Memlûklular döneminden kalmadır Kale. içinde su depoları, hamam, cami ve Kahta Çayına (Nymphaios) inen gizli bir su yolu bulunmaktadır.Ayrıca, burada posta güvercinlerinin yetiştirildiği kule de bulunmaktadır.

GERGER KALESİ **(FIRAT ARSAMEİASİ)**

İlimiz Gerger İlçesine bağlı Oymaklı köyünde bulunmaktadır. Kale sarp bir kayalık üzerinde sağlam duvarlarla çevrilmiştir. Tarihi Geç Hitit beylikleri dönemine kadar dayanır. M.Ö. II. Yüzyılda burası Fırat Arsameiası olarak adlandırılmakta idi. Büyük bir kaya yüzeyinde Mitridathes Callinichos'un babası Samos'un (M.Ö 140-100) devasa büyüklükteki bir kabartması yer almaktadır. İslami dönemde de kullanılan kalenin içerisinde cami, dükkan ve su sarnıçları bulunmaktadır.

KÖPRÜLER

CENDERE KÖPRÜSÜ (SEPTİMİUS SEVERUS)

İlimiz Kahta ile Sincik ilçeleri arasında yer alan Cendere Çayı (Cabinas) üzerine kurulmuştur. Biri ana ve diğeri tahliye olmak üzere iki kemerden oluşur. Bugün hala kullanılan köprü Roma İmparatoru Septimius Severus zamanında Samsat'ta karargah kuran XVI.Lejyon tarafından yaptırılmıştır.Köprü üzerinde yer alan sütunlardan biri İmparator Septimius Severus'a, biri karısı Julia Domna'ya ve diğeri oğulları Caracalla'ya adanmıştır. Geta adına dikilen sütun kendisini öldüren kardeşi Caracalla tarafından kaldırılmıştır.Köprü anıtsal Roma mimarisinin muhteşem bir örneğidir.

ALTINLI KÖPRÜ

İlimiz Gölbaşı ilçesi Yolbağ Köyü sınırları içinde yer alan Köprü birisi büyük dört kemerden oluşmuştur. Köprü sağda kaya zemine oturmakta, solda taşma kemerleriyle çay yatağını aşmaktadır. Kemerler beyaz kesme taşlarla, diğerkısımlar moloz taşlarla inşa edilmiştir. Köprü İslami döneme aittir.

GÖKSU KÖPRÜSÜ

Besni ilçesi Gümüşkaya ile Ağcin köyleri arasındadır. Roma döneminden kalan bu köprü, Cendere Köprüsüne benzemektedir.

ANTİK KENT, KAYA MEZARLARI VE MAĞARALAR

PERRE ANTİK KENTİ VE KAYA MEZARLARI

İlimiz merkez Örenli (Pirin) mahallesindedir. Kommagene Krallığının beş büyük antik kentinden birisidir. Başkent Samosata ile Melitene (Malatya) arasında yer alan bir uğrak yeridir. Antik Roma kaynaklarında suyunun güzelliğinden bahsedilmekte olup, kervanlar, yolcular ve ordular tarafından dinlenme yeri olarak kullanıldığı anlatılmaktadır. Bahsedilen suyun aktığı Roma Çeşmesi halen kullanılmaktadır. Bizans döneminde de önemini korumuştur.Bu antik kent'in Niceaia İznik'te toplanan İncil Konsil'ine temsilci göndermesi aynı zamanda dini bir merkez olduğunu da göstermektedir. Antik kentte en dikkat çeken kalıntılar Örenli mahallesi girişinde yer alan Kaya Mezarlarıdır. Kayalıklar içine oyularak yapılmış oda mezarlar harika bir görünüm oluşturmaktadır.

HAYDARAN KAYA MEZARLARI

Adıyaman'ın 17 km kuzeyinde Taşgedik köyü sınırları içinde yer alır. Burada kaya mezarlar ve Güneş Tanrısı **Helios** ile Kral **Antiochos**'un tokalaşma kabartmaları vardır.

TURUŞ KAYA MEZARLARI

İlimiz merkez Kuyulu (Turuş) köyü sınırları içindedir. Ana kaya içine oyulan oda mezarlardan oluşmaktadır.

ZEY MAĞARALARI

Adıyaman'a 7 km mesafededir. Zey köyü yakınında erken dönem Hıristiyanların yaşadığı yerleşim birimleri bulunmaktadır.

GÜMÜŞKAYA MAĞARALARI

İlimizin 40 km güneybatısında Göksu nehri kenarında aynı adla anılan köyün batısında kayalardan oyma tünel biçiminde birbirleriyle bağlantılı çok sayıda mağara yer almaktadır. Bu mağaraların İ.Ö. 150 yılında yapıldığı sanılmaktadır.

PALANLI MAĞARASI

Adıyaman'ın 10 km kuzeyinde, Adıyaman – Çelikhana - Malatya karayolunun sol tarafında yer almaktadır. Burası doğal bir mağara olup Paleolitik dönem (MÖ. 40.000) insanları tarafından kullanılmıştır.

NEMRUT DAĞI TÜMÜLÜSÜ

Üç terasın çevirdiği orta kısımda yer alır. Orijinal yüksekliği 55 metre olmasına karŐın yüz yıllar boyu süren doğa ve insan tahribatı sonucu tümülüsün yüksekliği 50 metreye düŐmüŐtür. Toplam hacmi 30.000 metreküptür. Tümülüsü kırma taŐların yığılması ile oluŐturulmuŐtur. Tmlsn Kommagene Kralı I. Antiochos'a ait anıt mezar olduğu bilinmektedir.

KARAKUŞ TÜMÜLÜSÜ

Adıyaman'ın 43 km doğusunda, kırma taŐlar ve çakılların yığılmasıyla oluşturulmuş, 21 metre yükseklikteki anıt mezardır. Tmlsn kuzey ve batısında 4 adet 9'ar metre yüksekliğinde sütunlar bulunmaktadır. Sütunlar üzerinde boğa, aslan ve kartal heykelleri ile tokalaşma kabartması bulunmaktadır. Burası Kommagene Krallık ailesine aittir.

DERİK KUTSAL ALANI (HEROON)

İlimiz Sincik ilçesi sınırları içinde olup Cendere Köprüsü'nün 10 km kuzeyinde yer alır. Tonoğlu mezar yapısı, iki tapınak ve temenos'dan (duvar) oluşur.

SOFRAZ TÜRÜLÜS MEZARLARI

İlimiz Besni ilçesi Üçgöz (Sofraz) beldesi sınırları içinde yer alır.Büyük ve küçük olmak üzere iki türülden oluşur.İçinde mezar odalarının da bulunduğu Kommagene dönemine ait anıt mezarlardır.

DİKİLİTAŞ (SESÖNK)

Besni İlçesinin Zormağara köyünde, Kızıldağ'ın üzerindedir. 5-6 metre yükseklikte taşlardan yapılmış bir tümülüsün etrafında dikili sütunlar bulunmaktadır.

KARADAĞ TÜMÜLÜSÜ

Adıyaman'a 5 km mesafede, Karadağ eteğindedir. 2 bölümden oluşan bir kaya mezar bulunur. Ayrıca buradan şehir ve baraj göl manzarası da izlenebilir.

BEŞTEPELER

İlimize 25 km mesafede Ilıcaklı Köyü sınırları içinde yer alır. Yığma taşlardan yapılmış olup 6 adet mezar bulunmaktadır.

MALPINARI (Kaya Anıtı)

Adıyaman'a yaklaşık 35 km uzaklıkta Durak köyü Malpınar mezarında bulunmaktadır. Doğal kaya üzerine oyulmuş Geç Hitit dönemine ait hiyeroglif bir yazıtta yerleşim birimleri ile ilgili bilgiler yer alır. Hemen yanında yer alan bir pınar nedeni ile bu isimle anılır.

İÇMELER

Çelikhan Vali Halil IŞIK İçmesi

Çelikhan İlçesinin 23 km kuzeydoğusundadır. Bu içmenin mide, bağırsak, karaciğer, safra kesesi ve böbrek taşı hastalıklarına iyi geldiği bilinmektedir.

Besni İçmesi

Besni'nin 6 km kuzeydoğusundadır. Bu kaynağın böbrek taşlarına, mide, kabızlık ve mide iltihaplarında faydalı olduğu bilinmektedir.

Kotur İçmesi

Adıyaman'a 25 km kuzeybatısında Akçalı Köyüne 5 km mesafededir. Şifalı bir soğuk sudur.

CAMİLER VE KİLİSE

ADİYAMAN MERKEZDEKİ CAMİLER VE KİLİSE

ULU CAMİİ

Adıyaman'ın merkezinde bulunmaktadır. Dulkadiroğulları (M.S. 1137-1522) zamanında yapılan camii daha sonraları bir çok kez onarım görmüştür.

Caminin bugünkü şekli ile 1863 tarihinde yaptırıldığını bildiren bir kitabe, minare kaidesinin doğuya bakan üst yüzeyinde bulunmaktadır. Aynı yerde altta kemer içinde bulunan bir başka kitabede caminin 1902 yılında tamir gördüğü anlaşılmaktadır.

ÇARŞI CAMİİ

Hacı Abdulgani tarafından 1550 yılında yaptırılmıştır. Dikdörtgen planlı caminin payandalarla desteklenen duvarları kesme taştan yapılmıştır.

ESKİSARAY CAMİİ

İlimiz merkez Eski Saray mahallesinde bulunan Eski Saray camii Hicri 1148'de İbrahim paşa tarafından yaptırılmıştır. Cami bir çok defa onarım görmüştür. Son onarımda camii kuzeye doğru genişletilmiştir.

KAB CAMİİ

Mahalleye kendi adını veren Kab camii kitabesine göre hicri 1182 (1768) yılında yapıldıktan sonra Hicri 1342 (1923) Hacı Mehmet Ali tarafından yeniden yaptırılmıştır.

YENİPİNAR CAMİİ

İlimiz Yenipınar mahallesinde bulunmaktadır. Düz bir alan üzerine kurulmuştur. Minare kaidesinde yer alan kitabeye göre Hicri 1133 (1720) senesinde Hacı Mahmut adında birisi tarafından yaptırılmıştır.

St. PETROS VE St PAUL KİLİSESİ

Adıyaman Merkez Mara Mahallesindedir. 1905 tarihli kitabesinden kilisenin oldukça eski bir yapı olduğu anlaşılmaktadır. St.Paul ismiyle anılan bir Süryani kilisesi olup, tescilli bir yapıdır. Bugün için küçük bir Süryani cemaati tarafından kullanılmaktadır.

BESNİ İLÇESİNDEKİ CAMİİ VE KÜLLİYELER

ULU CAMİİ : Camii üzerindeki kitabeye göre 17.yy'da yaptırılmış olan Ulu camii, buradaki diğer camilerde olduğu gibi muntazam bir plana sahip değildir.

KÜLHANÖNÜ CAMİİ : Caminin ne zaman ve kim tarafından yapıldığı bilinmemektedir. Fakat eserde kullanılmış olan yapı malzemesi ve mimari organlar itibariyle, klasik Osmanlı yapılarını andırmaktadır.

TOKTAMIŞ CAMİİ : Bugünkü ilçenin güneyinde olup, tamamen terkedilmiş bir harabe durudadır. Caminin kim tarafından yapıldığı bilinmemektedir. Fakat 17.yy sonlarına doğru yapıldığı sanılmaktadır.

ÇARŞI CAMİİ : Eski Besni'nin en merkezi yerinde yer alan Çarşı camii adı ile anılır. Bazı kimselere göre camii, Hacı Arslan isminde birisi tarafından yaptırılmıştır. Fakat eserin üzerindeki kitabede Kalaunoğlu Mehmet Nasır ismi geçmektedir. Bunun Mısır Kölemen sultanlarından Kalaun ile ne derece ilişkili olduğu bilinmemektedir. Mahalli geleneğe uygun olarak yapılmış olan caminin muntazam bir planı bulunmaktadır.

BEKİR BEY KÜLLİYESİ: Bugün yalnızca izleri kalan bu külliye tarihi kesin olarak bilinmeyen bir zamanda, Bekir Bey adında bir Memlük Besni'ye gelerek cami, medrese, ve hamamdan oluşan bir KÜLLİYE yaptırır. Bunları yaşatmak için bir de vakıf kurar. Bugün bu KÜLLİYE'den kalan, bir yıkık minare ve bir de hamam bulunmaktadır.

TÜRBELER

Abuzer Gaffari Türbesi

Adıyaman'ın 5 km doğusunda ziyaret köyündedir. Kapısındaki yazıt H. 1136 tarihlidir. Türbe Bağdat seferi dönüşünde IV. Murat 'ın emriyle yaptırılmıştır.

Mahmut Ensari Türbesi

Adıyaman'ın 7 km doğusunda Ali dağı üzerindedir. Türbe duvarında H. 1126 tarihli bir onarım kitabesi bulunmaktadır.

Şeyh Abdurrahmani Erzincani Türbesi

Adıyaman'ın 7 km kuzeyinde İndere köyündedir. Türbenin içinde aslen Erzincanlı olup sonra Adıyaman'a yerleşen Şeyh Abdurrahman-i Erzincani ile eşi ve kızının sandukası bulunmaktadır.

Zeynel Abidin Türbesi

Adıyaman'ın 15 km doğusunda bulunan türbenin Hz. Ali'nin torunu Zeynel Abidin'e ait olduğu sanılmaktadır.

Hacı Yusuf Türbesi

Türbe, Kahta İlçesi Sarıdana köyünde olup, 1260 tarihinde vefat etmiştir.

ALİŐVERİŐ İMKANLARI

OTURAKÇI PAZARI

Şehir merkezindeki bu tarihi çarŐıda yöreye özgü halı, kilim, cicim, çanta ve heybe gibi el sanatı ürünleri turistik eŐya olarak satılmaktadır.

MESİRE YERLERİ

GÜNLÜK MESİRE YERLERİ

Adıyaman mesire yerleri bakımından oldukça zengin bir ildir. Kuzey Doğu Toros Dağlarının uzantısı ile kaplı olan ilde özellikle kuzey kesiminde, ve diğer yerlerde birçok mesire merkezlerine rastlamak mümkündür.

Bu mesire yerlerine, il merkezinden günün her saatinde ulaşma olanağı vardır. Halk günün her saatinde buralarda doğa ile baş başa olacak şekilde dinlenme imkanına sahiptir.

Değirmen Başı : Kahta İlçesinin Kocahisar köyüne 1 km.lik uzaklıkta ve stabilize yolla ulaşımı sağlanan yer, çayın vadisinde olup doğal açıdan oldukça güzeldir. Kayalıkların arasından süzülerek akan su, ağaçlar, yeşil alanlar ve tarihi yerleri ile görülmeğe değer bir mesire alanıdır.

Karadağ Ormanı : Adıyaman'ın 2 km. kuzeyinde yer alan orman ve çamlık alanı olup, Milli Parklar Genel Müdürlüğu tarafından günübirlik mesire ve piknik alanı olarak düzenlenmiştir.

Ziyaret : Kahta yolu üzerinde Adıyaman'a 5 km. mesafede ziyaret çayı kıyısı ve çevresi ağaçlandırılmış olup, köprü başında günübirlik geziler için mesire alanı olarak ağaçlandırılmıştır.

Değirmen Çayı (Su gözü) : Eski Besni'nin yaklaşık 10 km güneyinde Sofraz çayının doğduğu yer olup, akarsu, ağaçlar ve sarp kayalıklardan oluşan güzel bir yerdir. Yerel halk mesire amaçlı olarak kullanmaktadır.

DİĞER MESİRE YERLERİ

Adıyaman Mimar Sinan Kültür Parkı
Pirin Ören Yeri
Ali Dağı (Mahmut El Ensar-i Türbesi)
Boğazözü Kalburcu Çayı
Gürlevik Membası
Kırkgöz Membası
Cendere Çayı
Karadut
Çelikhan Recep Çayı
Çelikhan Pınarbaşı (Bulam) Çayı
Çelikhan Nevzat Bey Çeşmesi
Besni Su Gözü
Değirmençayı (Eski Besni) Santrali
Tut Şepker Çayı
Değirmenlik Göksu Irmağı Boyu (Gölbaşı –Malatya Karayolu Güzergahı)

GÖLBAŞI GÖLÜ VE ÇEVRESİ

Gölbaşı ilçesine adını veren bu göl, şehir merkezinin hemen yanındadır. Yakınındaki Azaplı ve İnekli Gölleri ile yağışlı mevsimlerde doğal kanallar yoluyla birleşir.

Çevresindeki turistik tesisleri ve doğal güzellikleriyle görülmeye değer bir yerdir.

GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ
(GAP)
ATATÜRK BARAJI

İlimiz zengin tarihi ve doğal güzelliklere sahip olup, bunlardan bir tanesi de dünyanın en büyük barajlarından biri olan Atatürk Barajıdır. Baraj göl alanı Adıyaman'a 3 km mesafede olup baraj Fırat Nehri üzerine kurulmuştur.

GAP'ın en önemli kısmını oluşturan bu baraj, kapladığı alan ve sağladığı enerji miktarı ile görülmeye değer muhteşem bir eserdir.

Adıyaman Valiliği, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, DSİ. Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve Şanlıurfa Valiliği organizasyonu ile her yıl Atatürk Baraj gölünde Su Sporları yarışmaları düzenlenmektedir.

FESTİVALLER

FESTİVALİN ADI

TARİHİ

DÜZENLEYEN KURULUŞ

Uluslararası Nemrut- Kommagene Festivali 25- 27 HAZİRAN Kahta Kaymakamlığı-Kahta Belediye Başkanlığı

Eğitim ve Kültür Festivali 26-27 Eylül Besni Kaymakamlığı

ADİYAMANDA TURİZM TESİSLERİ

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINDAN İŞLETME BELGELİ TESİSLER

TESİSİN ADI:	ADRESİ:	ODA YATAK SAYISI		TEEFON	FAKS	TÜRÜ
Bozdoğan Otel	Atatürk Bulv. Adıyaman	78	157	0 (416) 216 39 99	216 36 30	****
Grand İsias Otel	Atatürk Bulv. Adıyaman	66	132	0 (416) 214 88 00	214 97 33	****
Antiochos Otel	Atatürk Bul.No.141Adıyaman	34	68	0 (416) 225 02 80	225 02 43	***
Zeus Otel	M.Kemal Bul.No.14-Kahta	66	132	0 (416) 725 56 94	725 56 96	***

BELEDİYE BELGELİ TESİSLER

TESİSİN ADI	ADRESİ	ODA YATAK SAYISI		TELEFON – FAKS NO
Beyaz Saray Otel	Atatürk Bulv.Adıyaman	24	50	0 (416) 225 04 39 – 225 04 38
Uyanık Otel	Y Kemal Cad. Adıyaman	20	36	0 (416) 216 11 79 – 213 49 48
Ünal Pansiyon	Harıkçı Cad. Adıyaman	26	49	0 (416) 216 15 08 – 214 09 09
Yolaç Otel	Harıkçı Cad. Adıyaman	45	100	0 (416) 216 13 01 – 213 57 70
Kent Otel	Atatürk Bulv.Besni	10	20	0 (416) 318 01 99 – yok
Ustahan Otel	Otogar Karşısı Besni	24	48	0 (416) 318 41 50 – 318 41 52
Yılmaz Otel	Atatürk Bulv. Gölbaşı	8	21	0 (416) 781 81 92 – yok
Güven Otel	Atatürk Bulv.Gölbaşı	8	20	0 (416) 782 00 59 – yok
Euphrates Otel	Karadut Köyü Kahta	58	104	0 (416) 737 21 75 – 737 21 79
Kervansaray Otel	Karadut Köyü Kahta	14	28	0 (416) 737 21 90 – 737 20 85
Karadut Pansiyon	Karadut Köyü Kahta	9	22	0 (416) 737 21 69 – 737 21 81
Kommagene Pans	M. Kemal Cad. Kahta	24	42	0 (416) 725 97 26 – 725 55 48
Nemrut 2000	M. Kemal Cad. Kahta	55	112	0 (416) 725 68 81 – 725 68 80

GEREKLİ TELEFONLAR

İİ TELEFON KODU : 0416

MERKEZ İLÇE:

JANDARMA İMDAT	: 156
POLİS İMDAT	: 155
ACİL SERVİS	: 112
ALO TRAFİK	: 154
ALO ZABITA	: 153
DEVLET HASTANESİ	: 216 10 15
82. YIL DEVLET HASTANESİ	: 227 08 64
KAHTA DEVLET HASTANESİ	: 725 50 66-67
BESNİ DEVLET HASTANESİ	: 318 10 67
GÖLBAŞI DEVLET HASTANESİ	: 781 61 33
MERKEZ SAĞLIK OCAĞI	: 216 11 37
TURİZM POLİSİ	: 216 48 85 / 61 20

MERKEZ İLÇE

ADİYAMAN VALİLİĞİ	: 216 10 01
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ	: 216 10 08- 216 12 59
ADİYAMAN TURİZM DANIŞMA BÜROSU	: 216 10 08
ADİYAMAN MÜZE MÜDÜRLÜĞÜ	: 216 29 29
İL BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜD.	: 216 69 69

KAHTA İLÇESİ :

KAYMAKAMLIK	: 725 50 05
TURİZM DANIŞMA BÜROSU	: 725 50 07
MİLLİ PARK MÜDÜRLÜĞÜ	: 725 50 85
DEVLET HASTANESİ	: 725 50 67

ULAŞIM

ADİYAMAN HAVA MEYDANLARI MÜD. TELEFON FAKS
0 416 244 22 12 / 3 HAT - 214 24 59

ADİYAMAN HAVA MEYDAN MÜDÜRÜ 0 416 214 24 56 -

ATLASJET TEMSİLCİLİĞİ VE BİLET SATIŐ (ÇAYBAŐI TURİZM SEYAHAT
ACENTASI)
0 416 213 92 83 - 213 61 22

ATLASJET TEMSİLCİLİĞ VE BİLET SATIŐ (DEMAL TURİZM SEYAHAT ACENTASI)
0 416 214 56 49 - 214 56 50

THY GSA TURİZM TEMSİLCİLİĞİ (İNANDI TURİZM SEYEHAT ACENTASI)
0 416 216 14 36 - 216 14 40

ONUR AIR TEMSİLCİLİĞİ VE BİLET SATIŐ ADİYAMAN TURİZM SEYAHAT
ACENTASI
0 416 216 08 53 - 216 31 37

ADİYAMAN GÖLBAŞI D.D.YOLLARI 0 416 781 60 80

ŞEHİRLERARASI OTOBÜS İŞLETMELERİ

ADİYAMAN ÜNAL

ADİYAMAN, MERKEZ:	0 416 216 35 35
KAHTA	0 416 725 62 24
İSTANBUL	0 212 658 01 71
ANKARA	0 312 224 02 02
KAYSERİ	0 352 336 43 62
BURSA	0 224 261 53 25
İZMİR	0 332 472 03 73
KONYA	0 332 265 01 30
ANTALYA	0 242 231 10 07
MERSİN	0 324 231 49 20
ADANA	0 322 428 85 15
TRABZON	0 462 325 20 95
SAMSUN	0 362 238 17 88

ADİYAMAN - GÜLARAS

ADİYAMAN, MERKEZ:	0 416 213 54 00
KAHTA:	0 416 725 72 39
İSTANBUL	0 212 658 05 37
İZMİR	0 232 431 66 53
ANKARA	0 312 224 02 00
ADANA	0 322 428 96 92
MERSİN	0 324 237 82 13
ANTALYA	0 242 332 82 72
KONYA	0 332 233 22 39
KAYSERİ	0 352 336 64 18

ADİYAMAN – KAHTA PETROL

ADİYAMAN MERKEZ	0 416 213 84 00
KAHTA:	0 416 725 72 39
İSTANBUL	0 212 658 34 02
KAYSERİ	0 352 336 09 60
MERSİN	0 324 237 07 57
ADANA	0 322 428 22 21

SEMERKANT

0 416 214 81 00

ŞEHİRLERARASI MİNİBÜS İŞLETMELERİ

AKTUR	: ADIYAMAN : MALATYA	0 416 214 08 44
BESNİ TUR	: ADIYAMAN : BESNİ	0 416 216 67 08 0 416 318 07 90
ÇELİKHAN TUR	: ADIYAMAN : ÇELİKHAN	0 416 216 99 03 0 416 451 20 99
GÖL TUR	: ADIYAMAN : GÖLBAŞI	0 416 213 98 19 0 416 781 67 99
FATİH- GAZİ TUR	: ADIYAMAN : MALATYA	0 416 213 48 44 0 422 213 47 70
KAHTA BİRLİK	: ADIYAMAN : ŞANLIURFA	0 416 216 16 60 0 414 215 04 69
YAMAN TUR	: ADIYAMAN : GAZİANTEP	0 416 213 40 92 0 342 235 53 21

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINDAN İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ

TESİSİN ADI	İL/İLÇE	ADRES	SINIFI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI	TELEFON	FAX
BOZDOĞAN OTELİ	ADİYAMAN	ATATÜRK BUL.	4 YILDIZ	78	157	216 39 99	216 36 30
GRAND İSİAS OTELİ	ADİYAMAN	ATATÜRK BUL.	4 YILDIZ	66	132	214 88 00	216 14 97
ZEUS OTELİ	KÂHTA	M.KEMAL CAD.	3 YILDIZ	66	132	725 56 94	725 56 96
ANTİOCHOS OTELİ	ADİYAMAN	ATATRÜRK BUL.	3 YILDIZ	34	68	225 02 82	225 02 43
		TOPLAM		244	489		

BELEDİYE BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ

TESİSİN ADI	İL/İLÇE	ADRES	ODA SAYISI	YATAK SAYISI	TELEFON	FAX
YOLAÇ OTEL	ADİYAMAN	HARIKCI CAD.	45	100	216 13 01	213 57 50
UYANIK OTEL	ADİYAMAN	ATATÜRK CAD.	20	40	216 17 79	
BEYAZSARAY OTEL	ADİYAMAN	ATATÜRK BUL.	24	50	225 04 39	225 04 38
ÜNAL OTEL	ADİYAMAN	HARIKCI CAD.	26	49	216 15 08	214 09 82
EUPHRAT OTEL	KAHTA	KARADUT KÖYÜ	58	104	737 21 75	737 21 79
KERVANSARAY OTEL	KAHTA	KARADUT KÖYÜ	14	28	737 21 90	737 21 85
KARADUT OTEL	KAHTA	KARADUT KÖYÜ	9	22	737 21 60	
KOMMAGENE OTEL	KAHTA	M.KEMAL CAD.	24	42	725 97 26	725 55 48
GÜVEN OTEL	GÖLBAŞI	ATATÜRK BUL.	8	20	782 11 36	
YILMAZ OTEL	GÖLBAŞI	ATATÜRK BUL.	8	21	781 82 92	
KENT OTEL	BESNİ	ATATÜRK BUL.	10	20	381 01 99	
USTAHAN OTEL	BESNİ	ÇAT MAHALLESİ	24	48		
NEMRUT 2000 OTEL	KAHTA	GİRNE MAHALLESİ	56	116	725 68 81	725 68 80
		TOPLAM	326	660		

**KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINDAN İŞLETME BELGELİ
A GRUBU SEYAHAT ACENTALARI**

İŞLETMENİN ADI	İL/İLÇE	ADRES	TELEFON	FAX
ADİYAMAN TURİZM SEYAHAT ACENTASI	ADİYAMAN	TURGUT REİS MAH.	216 08 53	216 31 37
DEMAL TURİZM SEYAHAT ACENTASI	ADİYAMAN	TURGUT REİS MAH.	21456 50	21456 50
İNANDI TURİZM SEYAHAT ACENTASI	ADİYAMAN	ATATÜRK BULVARI	216 14 36	216 14 40
NEMRUT TURİZM SEYAHAT ACENTASI	KÂHTA	M.KEMAL CAD.	725 68 81	725 68 80
ZEUS TRAVEL TURİZM SEYAHAT ACENTA.	KÂHTA	M. KEMAL CAD.	725 30 26	725 30 27

**KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINDAN İŞLETME BELGELİ
RESTAURANTLAR**

İŞLETMENİN ADI	İL/İLÇE	ADRES	TELEFON	FAX
MAKARA RESTURANT	ADİYAMAN	HOCA ÖMER MAH. 220 SOK.N.5	0 416 216 88 11	

